

Tartalom

1. oldal
Kedves Munkatársaim,
tisztelt Olvasóink!

2. oldal
Kedves Munkatársaim,
tisztelt Olvasóink!

Dr. Mosonyi Emil-emlékszoba-
és -dombormű-avató

3. oldal
Dr. Mosonyi Emil-emlékszoba-
és -dombormű-avató

4. oldal
Dr. Mosonyi Emil-emlékszoba-
és -dombormű-avató

Magyar-Román Vízgazdálkodási
és Hidrometeorológiai
Albizottsági ülés

5. oldal
XXXIV. Országos
Vízrajzi Értekezlet

A Magyar-Román Árvíz- és
Belvízvédekezési
Albizottság találkozója

Múzeumi Összekötői Tanácskozás

Személyügyi hírek

6. oldal
Történekek az MHT Békés Megyei
Területi Szervezetének életéből

Vízügyes sítúra 2011

7. oldal
A Bodoki Károly Vízügyi
Múzeum Baráti Kör
tájékoztatója

Bodoki-emléktábla-avatás

8. oldal
Rekord belvíz – 2010

9. oldal
A hidrometeorológiai helyzet
alakulása – 2010.

10. oldal
A hidrometeorológiai
helyzet alakulása – 2010.

11. oldal
Hidrometeorológia

Hidrológia

„...s mikor éjfél eljő, férfiasan kezét fog Múlttal a Jövendő.” (Kányádi Sándor)

Kedves Munkatársaim, tisztelt Olvasóink!

A 2010. év, a XXI. század első évtizedének utolsó éve úgy köszönt el tőlünk, ahogyan érkezett, ár- és belvizekkel, vízkárelhárítási munkákkal. Az év utolsó napján és szilveszter éjszakáján, 159 munkatársunknak a gondtalan szórakozás helyett a szolgálat jutott osztályrészül. De mindenki tette a kötelességét, komolyan, felelősséggel. Köszönet érte! Voltak, akik egészséges humort is csempészték az ünnepi műszakba, volt például, aki elsején reggel az esti és reggeli vízállások helyett, nemes egyszerűséggel tavalyi és ideai értékekről számolt be.

Szilveszter éjszakáján, éjféltkor – Kányádi Sándor megfogalmazásában – „férfiasan kezét fog múlttal a jövendő”.

De milyen felek is fogtak kezét éjféltkor, milyen volt a múlt, a 2010. év, és milyen lehet a jövendő, az előttünk álló 2011. év?

A 2010. évről, azt hiszem a sok víz és a sok munka juthat eszünkbe először. Az utóbbi 30 év legcsapadékosabb esztendejét búcsúztattuk. A közel 120 nap árvízvédekezés és a több mint 320 nap belvízvédekezés alaposan igénybe vette kollégáink munkabírását, hatalmas fizikai, idegi terhelést jelentett az igazgatóság teljes állománya számára, de külön

is meg kell emlékeznünk a szivattyútelepi üzemeltetést végzők emberfeletti munkájáról.

A saját területi vízkárelhárítási munkák mellett, munkatársainknak a Hernád és a Tisza menti rendkívüli árvízvédelmi feladatok megoldásában is helyt kellett állniuk. Magas színvonalú, eredményes munkájukkal kivívták a térség önkormányzatainak elismerését, nagyon sok tisztelt és új barátot szereztünk azokban a kritikus májusi és júniusi napokban.

Voltak sikereink, örömeink, és persze nehézségeink is 2010-ben, szerencsére a jó dolgok voltak túlsúlyban.

Folytatás a 2. oldalon ➔

Kedves Munkatársaim, tisztelt Olvasóink!

► Folytatás az 1. oldalról

Befejeződött a Fazekaszugi belvízöblözet fejlesztését célzó DAOP-projekt, elkészült a körösladányi hallépcső, megvalósult a központi székház földszintjének akadálymentesítése. Közmunkás foglalkoztatási programot valósítottunk meg, pályázatokat készítettünk és jónéhány esetben nyertünk is.

Közben új minisztérium irányítása alá kerültünk az országgyűlési választásokat követő kormányváltás kapcsán. A megváltozott kormányzati munkamegosztás az új struktúrához való alkalmazkodás követelményét jelentette mindannyiunk számára.

Nagyon jól sikerült a víz világnapi rendezvényünk, benne egy emlékezetes dalversennyel, méltó módon emlékeztünk meg az 1970. és az 1980. évi nagy árvizek évfordulóiról.

Volt egy, a szervezet belső kohézióját erősítő „Köszönet Nap”-unk amelyen mindenki jól érezte magát, csak a sör-csapoló rakoncátlankodott egy kicsit.

A világhírű tudós, professor születésének 100. évfordulójára pedig elkészült a dr. Mosonyi Emil-emlékszoba, amelyet özvegye, Hedvig Asszony jelenlétében, meghitt ünnepség keretében avattunk fel.

De vajon mit várhatunk a másik kezét fogó féltől, a jövődtől, a 2011. évtől? Egyelőre úgy tűnik, egy dolog mindenképpen összeköti majd a két évet, ez pedig a sok feladat, a sok munka. Nehéz tavasz elé nézünk, a belvízelvezetés az első negyedévben biztosan folyamatosan feladatot ad majd számunkra.

Változni is fognak a feladataink, bár a pontos részleteket még nem ismerjük, a víztársulatok szakmai felügyeletének ellátása komoly, felelősségteljes munkát igényel majd részünkről.

Reményeink szerint 2011-ben lehetőségünk lesz megkezdeni a Kisdelta szükség-tározó fejlesztését, sor kerül a remetei és a malomfoki őrházak rekonstrukciójára, elkezdődhet a régóta tervezett Tájvízház (Gyula, Városház u. 25.) berendezése.

Jónéhány új fejlesztést is szeretnénk előkészíteni, pályázatot tervezünk benyújtani a Szarvas-Békésszentandrás-holtág rehabilitációja érdekében, a Szeghalmi belvízrendszer rekonstrukciójára, a Nagyzugi szivattyútelep átalakítására.

Januárban egy egész éves, átlagosan 427 főt foglalkoztató közmunkás-programot szándékozunk elindítani, amely jelentős előrelépést hozhat az állami művek fenntartottsági helyzetét illetően, ugyanakkor hatalmas feladatot is jelent elsősorban a gát- csatornaóri állomány és a területi felügyelő kollégák számára.

Azt gondolom, reményekkel teli, szép feladatokat tartogató év vár ránk.

Közben most, az év elején furcsa változásokat is meg kell, hogy szokjunk. A folytatódó generációváltás kapcsán, 2010 végén is több olyan régi kolléga köszönt el tőlünk, akik nélkül hosszú évtizedekig nem volt vízügyi igazgatóság. Így aztán talán érthető, hogy egyelőre ízelgetjük, milyen is például a vízrajzi szolgálat a nagy öreg, Kendrella Jani nélkül.

Reméljük, az utódként érkező fiatalok méltó folytatói lesznek az elköszönő régi kollégák munkájának. Biztos vagyok benne, hogy a közösség minden segítségét megad majd számukra ehhez.

Így, az év elején szeretném megköszönni az igazgatóság felettes szerveinek, partnereinek a 2010. évi együttműködést, támogatást, és minden kedves munkatársamnak, partnereinknek sikeres, boldog újévet kívánok!

Bak Sándor

Dr. Mosonyi Emil-emlékszoba- és -dombormű-avató

„...Dr. Mosonyi Emil professzor Kossuth- és Széchenyi-díjas vízépítő mérnök, a Magyar Köztársaság Zászlórendjének tulajdonosa 1910. november 10-én született. Világhírű mérnök volt, kutató, tudós, tanár, nagy műveltségű, széles látókörű, kiváló humorú, nyitott, derűs ember.

1934-ben a Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szerzett mérnöki diplomát. 1937-től a Magyar Királyi Országos Öntözési Hivatalban dolgozott, 1942-ben pedig, 32 évesen a Magyar Királyi Országos Vízerőügyi Hivatal vezetője lett. 1947-ben szerzett műszaki doktori címet, 1950-ben habilitált. 1954-től a VIZITERV igazgatója volt, az első vízgazdálkodási keretűv elkészítése az ő nevéhez fűződik. Egyidejűleg, 1953 és 1957 között a Budapesti Műszaki Egyetem vízépítési tanszékét vezette.

1957-ben – a forradalomban való részvétele miatt – felfüggesztették állásából. Ezt követően az Országos Vízügyi Főigazgatóság keretében felállított vízerőmű tervezési irodát irányította, majd nemzetközi szakértő lett.

1965-ben elhagyta az országot, a Karlsruhei Egyetemen vállalt állást. Karlsruhe-ból számos egyetemre kapott vendégprofesszori meghívást, aktívan dolgozott nem-

zetközi szervezetekben.

Több nemzeti akadémia tiszteletbeli tagja, 5 egyetem díszdoktora, nemzetközi szakmai szervezetek tagja, elnöke, tiszteletbeli elnöke volt. A világ 52 városában tartott előadást, több mint 250 tanulmány mellett, alpműnek számító könyvek szerzője, amelyek közül a vízerő-hasznosításról írt kétkötetes könyvét 2001-ben kínai nyelven is kiadták. 2002-ben Cannes-ban szakmája „Oscar-díját”, a nemzetközi Vízügyi Nagydíjat is átvehette.

De mi lehetett Mosonyi professzor, Emil bácsi nagyívű pályájának titka, milyen körülmények, tényezők járultak hozzá ahhoz, hogy Emil bácsi ilyen nagy hatást tudott gyakorolni a vízépítési szakma fejlődésére, ami révén a XX. századi magyar és nemzetközi vízgazdálkodás nagyjai közé emelkedett.

Azt hiszem, hogy a rendkívüli tehetség mellett nem egy nagy, hanem sok kis titok van.

Az első, amit vele kapcsolatban említenem kell, az a harmónia. Harmóniában élt, és harmóniát sugárzott. Harmóniában a környezetével, a világgal. A szakmai munkájában is harmóniára törekedett, azt tartotta kívánatosnak, hogy a természettel való kapcsolatunk egyszerre legyen racionális és harmonikus.

Folytatás a 3. oldalon ►

Az emlékszoba

Dr. Mosonyi Emil-emlékszoba- és -dombormű-avató

► Folytatás a 2. oldalról

Irigylésre méltóan kiegyensúlyozott ember volt, aki békében élt a világgal és önmagával is. Ez sok nehézségen átesett. Akkor is fogódzó volt számára, amikor a világ nem volt békés vele szemben. Hihetetlen eleganciával, bölcseséggel tudott felülemelkedni az igazságtalan bántásokon, támadásokon is. Emberi tulajdonságai, erkölcsi tartása – a szakmai nagyságától függetlenül is – példaként szolgálhatnak a mai generációk számára.

A másik fontos elem a család.

Okos, bölcs, becsületes szüleinek nagyon sokat köszönhetett. Biztos hátteret, szilárd keresztény hitet, pozitív értékrendet kapott tőlük, de egyben megfelelő szabadságot is a szárnypróbálgatásokhoz. Így például tízéves korában, egy évre egyedül utazhatott Angliába. Hamar kinyílt tehát előtte a világ, ekkor keltődött fel benne az igény az utazás, a világlátás iránt, s önbizalma is lett mindehhez. Később aztán elismert tudósként, keresett nemzetközi szakértőként beutazta a világot. A mérnöki pálya felé is édesapja terelgette az egyébként fizikusai álmodkat dédelgető ifjú Mosonyi Emilt. Mindig nagy szeretettel beszélt a szüleiéről, gazdag útravalót kapott tőlük.

A család a későbbi életében is meghatározó volt. Felelőségeiben nagyszerű társakra lelt, Hedvig asszony akkor is szilárd támasza volt, amikor az ország elhagyására kényyszerült. Szerető, önfeláldozó gondoskodásának nagy szerepe volt abban, hogy Emil bácsi közel 99 évig közöttünk volt.

Talán az is része a titoknak, hogy Emil bácsi nagyon szilárd erkölcsi normákkal rendelkezett, kialakult véleménye volt a világról, értékrendjéhez a nehéz helyzetekben is ragaszkodott, mindig emberes volt. Normál esetben nehéz lett volna hazugságra, szabálytalanságra rávenni, de amikor nagy volt a tét, s arról volt szó, hogy megmentheti a deportálástól zsidó származású mérnök kollégáit, vagy titkár-

A Mosonyi Emil dombormű Lapis András szobrász- és éremművész alkotása

nője férjét, nem volt számára kérdés, aláírja-e a hamis igazolásokat.

Szerette az embereket, szívesen osztotta meg a tudását másokkal. Ő maga is azokra a tanáira emlékezett nagy szeretettel, akik nem csak oktattak, neveltek is.

Később, egyetemi oktatóként ő is erre törekedett, és a hallgatók nagyon szerették az előadásait. A Karlsruhei Egyetem diákjai egy titkos szavazáson a tanári kar legjobbjának választották.

Emil bácsi nagyon sokoldalú, széles érdeklődésű ember volt. Szeretett olvasni, Jókai, Mikszáth és Márai Sándor voltak a kedvencei. Az építőművészet és a képzőművészet egyaránt közel állt hozzá, a reneszánsz építészetében és festészetében lelte leginkább örömét, de nagy csodálója volt az impresszionistáknak is. A zenében elsősorban a klasszikusokért rajongott, nagyon szerette az operákat, de szívesen hallgatott dallamos könnyűzenét és dzsesszt is. Maga is zenélt, zongorázott, de erről némi önironiával úgy nyilatkozott: „annyira jutottam, hogy baráti társaságban könnyűzenével társalogtam olyanokat, akik nem voltak zeneértők”.

Mi, békés megyeiek, nagyon büszkék vagyunk a megye híres szülőiteire, akik in-

nen, a Körös-vidékről indulva jutottak el az országos, vagy világhírnévig. Erkel Ferenc-től Bay Zoltánig, Rózsahelyi Kálmántól Kállai Ferencig, a nemzet színészeig gazdag a névsor, de említenem kell Melis Györgyöt, Szokolay Sándort vagy az öttusa fenomenem Balczó Andrást is, és még folytathatnám a sort. De ugyanilyen büszkék vagyunk azokra is, akik nem a térség szülőitei, de nagyívű pályájuk kötődik a megyéhez, a Körös-vidékhez.

Így van ez Dr. Mosonyi Emil esetében is, akinek pályakezdése erőteljesen kötődött Békés megyéhez, s akinek az itteni tevékenysége a térség műszaki kultúrájának fontos részévé vált. Miben is áll ez a kötődés?

Emil bácsinak fiatal mérnökként az első jelentős munkái a Békésszentandrási duzzasztómű statikai tervezése és a mezőtúri Árvízkapu tervezése voltak. Ezek a munkák akkor Békés megye szempontjából a túlélés esélyét jelentették. Trianon után a térség gazdasági szempontból felértékelődött, a korábban nagyobb figyelmet fordult az Alföldre, mint mezőgazdasági bázis felé. A 30-as évek alföldi aszályai tovább növelték a társadalmi nyomást.

Féja Géza 1937-ben azt írta: „A határszéli magyarság kellő gazdaságpolitika nélkül teljesen elsorvad. Békést csak a Körös mentheti meg: nagyszabású öntözés, a hajózhatóvá teendő Körös olcsó vízi útja.”

Az 1937-es ún. öntözési törvény elindította a Tiszántúl öntözésfejlesztését, aminek keretében a Békésszentandrási duzzasztó is megépült, s amelyet a kisparaszti birtokok elszegényedésének a megállítására, szociális és foglalkoztatási szempontok is motiváltak. Az ugyancsak 1937-ben megalakult Magyar Királyi Országos Öntözésügyi Hivatal vezetője a későbbi miniszterelnök, Kállay Miklós volt, helyettese, a hivatal műszaki irányítója pedig Lampl Hugó, aki felismerte a fiatal mérnök Mosonyi Emil tehetségét, és támogatta,

segítette a munkáját. Emil bácsi később is atyai jóbarátként emlékezett Lampl Hugóra. A Lampl Hugó munkásságának emléket állító táblát a Békésszentandrási duzzasztó 50 éves évfordulója alkalmából, 1992-ben Emil bácsi avatta fel.

Lampl Hugó sietett a segítségére akkor is, amikor a szakmában még újoncnak számító Mosonyi Emil – szakítva a szakma által akkoriban általánosan alkalmazott megoldással – arra tett javaslatot, hogy az alaplemez és a pillérek külön megépítése helyett, az egész egy rugalmas szerkezetben kerüljön megépítésre. Ezzel az újszerű és ésszerű javaslattal – a méretek csökkentési lehetősége miatt – 25–30%-os költségmegtakarítás volt elérhető.

A Hortobágy-Berettyón, Mezőtúrnál épített Árvízkapu 1941-ben készült el, a Békésszentandrási duzzasztót pedig 1942. október 15-én, Horthy Miklós kormányzó jelenlétében avatták fel. Azóta közel 70 év telt el. A professzor úr által tervezett művek ma is a Körös-vidék vízgazdálkodásának alaplétesítményei, ma is kiválóan szolgálják a térség biztonságát és a vízigények kielégítését.

Emil bácsi maga is többször nyilatkozott a Békés megyéhez fűződő különleges viszonyáról. Egy 2005-ben fogalmazott levelében így erről: „...Békés megye, a Körös völgye Magyarországnak az a része, amelyhez különleges szakmai és emberi kötelek fűznek. Mert ezen a területen szereztem meg azt a mérnöki gyakorlati tudást, amely később – még több évtized után, Németországban és számos más országban – nagy hasznomra volt nehéz problémák megoldásához és az oktatásban. És ezen a területen szereztem, mint fiatal mérnök, jóbarátokat. Számos társulati, nálam jóval idősebb igazgatótól és főmérnöktől sokat tanultam.”

Békés megye helyzetét élete végéig figyelemmel kísérte. Ennek utolsó, szép péld-

Folytatás a 4. oldalon ►

Dr. Mosonyi Emil-emlékszo- ba- és -dombormű-avató

Dr. Mosonyi Emil özvegye, Hedvig Asszony és Bak Sándor igazgató az emlékszoba előtt

➔ Folytatás a 3. oldalról

dája és bizonyítéka a 2007 februárjában „Üzenet Békés megyének” címmel írt levél, amelyben a klímaváltozás lehetséges, Békés megyei hatásaira hívta fel a figyelmet, utalva az ezzel összefüggésben jelentkező feladatokra is.

Emil bácsi Békés megyéhez fűződő kapcsolatainak ápolásában nagy szerepe volt dr. Goda Péternek, aki professzor urat – nagy tisztelőjeként – több alkalommal hívta meg Békés megyébe. Azt hiszem, az is a kötődést erősítette, hogy a kiváló békés megyei újságíró, dr. Árpási Zoltán készítette el a professzor úr életét, munkásságát végigkísérő riportkötetet 2006-ban.

Emil bácsi, 2005-ben tett megyei látogatását követően jelezte – Békés megyéhez való kötődését jelző –, szívesen bocsátaná rendelkezésre személyes tárgyainak, bútorainak egy részét, egy, a halála után kialakítandó emlékhely céljaira. Örömmel vettük ezt a megtisztelő jelzést, és 2007. október 20-án elkészült egy szándéknyilatkozat a Mosonyi-emlékszoba kialakításáról. A nyilatkozatot dr. Perjési Klára polgármester, dr. Fejér László közgyűjteményi igazgató, dr. Goda Péter vállalkozási főmérnök,

dr. Árpási Zoltán főszerkesztő és jómagam írtuk alá.

A mai napon ezt a szándékunkat valóra váltjuk. A magyar nyelv nagyon kifejező ebben az esetben is. Emlékszoba. Emlék és szoba. Az emlék az emlékezésről szól. Azt fejezi ki, hogy feladatunknak tartjuk, hogy ez az emlékszoba járuljon hozzá Mosonyi professzor emlékének megőrzéséhez azok körében, akik ismerték a munkásságát. És szolgálja ennek a hihetetlenül gazdag életpályának a megismertetését mindazokkal, akik nem, vagy nem kellően ismerik Mosonyi Emilt, a tudóst, a tanárt, a sokszínű embert, aki világszerte elismerést kiváltó munkásságával mindig az embereket, a tudományt, az oktatást szolgálta, és rengeteg elismerést szerzett önmagán kívül szeretett hazájának is, noha az 21 évre eltaszította magától.

S mit jelent a szoba ebben az emlékszoba szóösszetételben? A szoba a lakás, az otthon része. Szobája annak van, aki otthon van. Emil bácsi emléke, szellemsége otthon kap, otthon van itt, a Körös-vidéken.”

Részlet Bak Sándor igazgató ünnepi beszédéből.

Elhangzott 2010. november 24-én, dr. Mosonyi Emil-emlékszoba- és -dombormű-avató ünnepségen

Magyar-Román Vízgazdálkodási és Hidrometeorológiai Albizottsági ülés

A Magyar–Román Vízügyi Bizottság határozata alapján került sor az albizottsági találkozóra 2010. november 15–19. között Balmazújvároson.

A magyar Fél küldöttségét Galbáts Zoltán műszaki igazgató-helyettes főmérnök vezette, tagjai között a Vidékfejlesztési Minisztérium, a VITUKI, az OMSZ és a határmenti területi szervek képviselői voltak. A KÖR-KÖVIZIG részéről még Kiss Attilával vettünk részt a tárgyaláson. A román Fél küldöttségének összetétele hasonló volt a miénkhez, minden érintett központi és területi szerv képviseltette magát.

A magyar–román tárgyalások napirendjét részben állandó, részben ad-hoc jellegű feladatok alkotják, így volt ez legutóbb is.

Rendszeres feladatunk az albizottság felügyelete alá tartozó három, hatályos Szabályzatban foglalt feladatok teljesülésének értékelése. Ezek a következők:

1. A „Magyar Köztársaság és Románia között a meteorológiai és hidrológiai adatok és tájékoztatások kölcsönös megküldéséről” szóló Szabályzat,

2. A „Magyar-román határt alkotó, vagy a határ által metszett vízfolyásokon végzendő rendszeres vízrajzi észlelésekről és közös készlet-meghatározásról” szóló Szabályzat, valamint

3. A „Magyar–román határt alkotó vagy a határ által metszett folyókon, valamint ezek vízrajzi alegységein (rendkívüli) kisvízi lefolyási viszonyok esetén a területi szervek közötti együttműködésről” szóló Szabályzat.

Ezen Szabályzatok alapján történnek – többek között – a napi és egyéb rendszeres meteorológiai és hidrológiai adatcserék, a vízrajzi mérések, észlelések és feldolgozások.

Visszatérő és kiemelten fontos feladatunk a Víz Keretirányelv (VKI) szakértői csoport tevékenységének folytatása, mely az ICPDR által kitűzött, és a Víz Keretirányelv nemzeti végrehajtásához szükséges közös feladatok szerint történik.

A Felek szakértőinek kölcsönös javaslata alapján, e feladatot a jövőben az albizottság saját hatáskörében végzi.

Fontos feladataink még a következők:

A területi szervek előrejelzéssel foglalkozó szakértőinek részvételével megtartott – a hidrológiai előrejelzések kidolgozásával foglalkozó magyar és román szakértők – tapasztalatcsere eredményeinek kiértékelése.

Az elvi vízátvétel lehetőségének vizsgálata a Kutas- és a Gyepes csatornákra vonatkozóan, a korábban megfogalmazott feladatoknak megfelelően, illetve ennek a munkának a kiterjesztése további vízfolyásokra és csatornákra.

A Felek szakértőinek kölcsönös tájékoztatása az Albizottság tevékenységét érintő folyamatban levő projektekéről.

Újdonságként a találkozón részt vettek a Maros hordalékú vízvezetékének területével érintett két vízmű vállalat (Békés Megyei Vízművek Zrt. és az S.C. Compania de Apă SA) képviselői is, akik bemutatták közös projektjüket, melynek célja Békés megye lakosságának egészséges ivóvízzel történő ellátása a Maros hordalékú vízvezetékének Arad megye területére eső kútjaiból.

Összességében – köszönhetően elsősorban a szakértők felkészültségének és egész évi munkájának – a találkozó sikeres és eredményes volt, sikerült ismét előrelépni közös feladataink elvégzésében és a kapcsolatok javításában.

Lúczy Gergely

XXXIV. Országos Vízrajzi Értekezlet

Az Országos Vízrajzi Értekezletnek Berekfürdő adott otthont 2010. november 22-24. között, melyen igazgatóságunkat Lúczy Gergely, Kendrella János, Lukács Béla és magam képviseltük.

Az első nap programjában – a rendező szolnoki igazgatóság vízrajzi tevékenységének bemutatását követően – elsősorban az ADCP-s vízhozammérési technika alkalmazásának tapasztalatairól, illetve továbbfejlesztési lehetőségeiről vitázhattunk, melyben nagy hangsúlyt kapott a Tiszán és Maroson korábban végrehajtott országos vízhozammérő gyakorlat.

A második napi program elsősorban 2010 katasztrófáinak (ár- és belvizek, vörösiszap) hidrológiai kihívásait taglalta, illetve szakmai kirándulás keretében ellátogathattuk a tiszaroffi tározóhoz és műtárgyaihoz. Az esti program érdekes – és számunkra fontos – eseményt tartogatott. Dr. Perger László

főosztályvezető, Kóthay László, a VKKI főigazgatója jelenlétében megköszönte a vízügyi szolgálatban (főleg a vízrajznál) eltöltött, országos szinten is kiemelkedő, 41 éves munkáját többek között Kendrella János kollégánknak, aki átvehette az ezzel járó „vízmerce rendet” is.

Az elmúlt évben számos munkacsoport dolgozott elsősorban a vízrajz stratégiai kérdéseivel, a szakági adatigények felmérésével, a vízrajzi objektumok nyilvántartási rendszerének korszerűsítésével, valamint az adatbázisok fejlesztésével. Ezek eredményeit a munkacsoport vezetői ismertették a harmadik nap programjában, melyet a szokásoknak megfelelően fórum követett. A sikeres értekezlet zárásaként a szegedi igazgatóság képviselői átvehették a „vándorvízmércét”, amely a 2011-es értekezlet rendezői szerepét szimbolizálja.

Kiss Attila

A Magyar-Román Árvíz- és Belvízvédekezési Albizottság találkozója

Marosvásárhelyen tartotta 2010. november 22. és 26. között találkozóját az albizottság.

A két Fél szakértői – egyebek között – elemezték a Sebes-Körösön a biharugrai fenékgát, a Fehér-Körösön pedig a Gyulai duzzasztó hatásvizsgálatára vonatkozó közös ellenőrző geodéziai méréseket, vizsgálták a Békési duzzasztómű emelt szintű duzzasztásával foglalkozó szabályzatban foglaltak teljesülését és az árvízvédelmi és belvízvédelmi művek felülvizsgálatáról összeállított jegyzőkönyveket. Kölcsonnősen tájékoztatták egymást az albizottság tevékenységét

érintő, folyamatban levő projektekről, valamint az Árvíz Irányelv végrehajtásának állásáról.

Az Árvízvédekezési Szabályzat mellékleteinek kidolgozásában nem sikerült előrelépni.

A közös munka legnagyobb eredményét a Belvízvédekezési Szabályzat mellékleteinek kidolgozásával kapcsolatosan könyvelhettük el. A szakértők elfogadták a kitöltésre vonatkozó egységes módszertant, mely alapján a szabályzatokkal foglalkozó ad-hoc albizottság 2011. első negyedévi találkozójaig elkészülnek a végleges mellékletek.

Galbáts Zoltán

Múzeumi Összekötői Tanácskozás

A Vízügyes Múzeumi Összekötői Tanácskozását a Duna Múzeum szervezésében, Kiskörén rendezték meg 2010. október 18–19-én. Az igazgatóságot Lévai Ildikóval képviseltük. Szállást az 1976-ban üzembe helyezett Füred tanyahajón kaptunk, mely számunkra külön kuriózumot jelentett és időutazást a múltba.

A résztvevők az első napon „A jövő emlékei” című előadást, valamint az igazgatóságról és a Tisza-tóról halhattak ismertetőt. A délutáni program a tanyahajón folytatódott, amely a „Vízügyi emlékhelyek a szakma és a közönség szolgálatában” címen, irányított-moderált közös gondolkodás, beszélgetés és javaslatok megfogalmazásából állt. Ezt követte az Óhalászi-emlékmű megkoszorúzása, mely a Tisza-tó kis szigetén található, ahová motorcsónakokba szállva jutottunk el.

Az első napon a tanácskozást Szalkai Tímea, a Duna Múzeum igazgatója, valamint a vízügyi múzeumi összekötők, illetve a múzeumi feladatokat ellátó PR-es munkatársak 2010. évi beszámolója zárta.

Az igazgatóság múzeumi- és PR-tevékenységének ismertetésekor többek közt beszámoltunk a Bodoki Károly Vízügyi Múzeumi Baráti Kör megalakulásáról, melynek alapítói jelenlegi és volt vízügyes

dolgozók. Tagjai munkakörükénél fogva érintettek a vízügyi történetkutatás témakörében, illetve érdeklődési körüknél fogva is szívesen foglalkoznak a témával. Ismertettük a 2010. év rendezvényeinek sorából kiemelkedő eseményeket: a márciusi víz világnapi ünneppsorozat keretében első ízben megrendezett dalversenyt és városi szintű, utcai rendezvényt, az 1970-es rendkívüli árvíz 40. évfordulója alkalmából Körösladány város kezdeményezésére júniusban rendezett, kiállítással egybekötött árvízi emlékülést, az 1980. évi Körös-völgyi árvíz 30. évfordulója alkalmából, júliusban megrendezett emlékülést. Az igazgatóság számára az év egyik legjelentősebb múzeumi feladata a Dr. Mosonyi Emil-emlékszoba kialakítása volt az igazgatóság központi székházával szemkösti múzeumi épületben.

A tanácskozás folytatásaként tartalmas szakmai körutazáson vettünk részt. Megtekintettük a Mirhói árvízi emlékművet, a tiszaroffi árvízi szükséggtározót és műtárgyait, valamint a Tisza egykori aktív ágából épített Millér-csatornán kialakított szabadtéri múzeumi gyűjteményt, illetve az 1880-as években épített szivattyútelepből kialakított Milléri Vízügyi Múzeumot.

Bátai Jánosné

Személyügyi hírek

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonyt létesített: Varga Lajos vízrajzi ügyintéző munkakörben, 2010. december 15-től a Vízgazdálkodási Osztálynál.

Bodó János műszaki ügyintéző munkakörben, 2010. december 29-től a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonya, öregségi nyugdíjba vonulása miatt megszűnt:

Szabukáné Czédli Edit osztályvezető helyettes munkakörben, 2010. október 20-ával a Gazdasági Osztálynál.

Petner Ferenc könnyű-és nehézgépező munkakörben, 2010. október 31-ével a Gyulai Szakasz mérnökségnél.

Kondorosi János gépjárművezető munkakörben, 2010. december 17-ével a Gazdasági Osztálynál.

25 éves jubileumi jutalomban részesült:

Garzó Elek, gát- és csatornaőr a Gyulai Szakasz mérnökségen.

30 éves jubileumi jutalomban részesült:

Botos Gábor, gát- és csatornaőr a Szarvasi Szakasz mérnökségen.

40 éves jubileumi jutalomban részesült:

Kölös Ferenc, gát- és csatornaőr a Gyulai Szakasz mérnökségen. Szabukáné Czédli Edit, osztályvezető helyettes a Gazdasági Osztálynál

Oroján István

Történések az MHT Békés Megyei Területi Szervezetének életéből

A Magyar Hidrológiai Társaság Békés Megyei Területi Szervezetének vezetősége 2010. október 1-jén tartotta vezetőségi ülését, melynek két fontos témája volt:

A területi szervezet 2011. évi munkaterv-javaslatának véglegesítése, valamint tájékoztatás a 2010. évi megyei vezetőségválasztás előkészítéséről.

A 2011. évi munkaterv-javaslatunkat – mely az igazgatóságunk honlapján is elérhető – az MHT Titkársága elfogadta és az MHT Országos Munkatervében szerepeltette, a társaság honlapján is megjelentette.

A 2010. évi megyei vezetőségválasztó taggyűlésünket 2010. december 8-ra terveztük, ezt azonban az ár- és belvízvédekezési készülségből adódó, nagyszámú tagsági távollét miatt el kellett halasztanunk.

2010. november 11-én kihelyezett előadóülést szer-

Fotó: Juhász András

Az előadóülés résztvevői Körösladányban

veztünk a Körösladányi duzzasztóműnél „A Sebes-Körös hosszirányú átjárhatóságának biztosítása a Körösladányi duzzasztómű funkciójának

kiegészítésével” címmel.

A rendezvényen Lúczy Gergely osztályvezető a projekt előkészítésének és lebonyolításának kérdésköréről, Erdész Béla ügyvezető (ERBOPLAN Kft.), a megvalósuló mű tervezési részleteiről – ennek keretében a hazai és külföldi előtanulmányokról is – tartott vetített képes előadást.

Külön színfoltja volt a programnak Dunai Ferenc osztályvezető (ÉDUKÖVIZIG, Győr) felkért hozzászólása, melyből a mai, korszerű hallépcsők megvalósításával, üzemeltetésével kapcsolatos dunántúli és külföldi tapasztalatokat ismerhettük meg. A rendezvény végén a megjelentek – dacolva a bokáig

süllyedő sárral – a helyszínen járták be a kivitelezési munkák végéhez közeledő, igen szép vonalvezetésű és kialakítású létesítményt.

Az akkreditált MHT előadóülés szakmai tartalmát a Magyar Mérnöki Kamara 1 kreditpont értékűnek minősítette, melyet a résztvevő, kamarai nyilvántartással rendelkező, tervező, szakértő, műszaki ellenőr kolléganők és kollégák a mérnökkamarai szakmagyakorlási jogosultság megújításához tudnak felhasználni.

2010. december elején elkészítettük területi szervezetünk 2007–2010 évekről szóló beszámolóját.

Réti László MHT megyei titkár

Fotó: Juhász András

Körösladány, hallépcső

Vízügyes sítúra 2011

A Vízügyi Sportegyesület Sítúra Szakosztálya ebben a sídényben is szervez csereüldötést a szlovákiai síparadicsomba, Chopokra.

hely, időpont	utazás	elhelyezés, ellátás	megbeszélés, tájékoztató
LIPTOVSKI JAN 2011. március 19-26. (szombattól, szombatiig)	autóbusz	szálloda, félpanzió 7 éj	2011. március 03., csütörtök 17 óra

Túránkat kedvezőtlen hóviszonyok esetén is megtartjuk.

Jelentkezni előzetes telefonos egyeztetés után lehet keddi napokon 16.00–17.00 között az előleg egyidejű befizetése mellett az egyesület klubjában (Gyula, Városház u. 26.).

Érdeklődni munkaidőben a 66/526-400 (22-269 mellék) és a 20/9250-872 telefonszámokon, Kurucz Andrásnál lehet.

A túránkon szakképzett síoktató vesz részt, aki minden nap külön foglalkozik a kezdő és haladó síelőkkal.

Az egyesület síszerelőjében lehetőség van kedvezményes sífelszerelések kölcsönzésére.

A szertár helye: Gyula, Városház u. 26. nyitvatartás: minden kedden és csütörtökön 16.00–17.00

Szertáros: Megyeri László (30/2906-556).

Sok szeretettel várjuk az érdeklődőket, és ezúton is kívánunk kellemes sportolást túránkon!

VSE Sítúra Szakosztálya

A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör tájékoztatója

Mint azt egy korábbi lapszámunkban már hírül adtuk, 2009. november 10-én megalakult a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör, mely azóta egyre bővülő létszámmal működik. Rövid idővel az alakulás első évfordulója előtt vezetőségválasztó taggyűlést tartottunk, 22 fő jelenlétében. Titkos szavazással választottuk meg az 5 fős vezetőséget. Az elmúlt egy év munkával és a Baráti Kör építésével telt el, s jelen időszakra kialakult a megfelelő szervezet. Az Alapszabály, az igazgatósággal történő megállapodás, a Munkaterv elkészült és elfogadásra, s az utóbbi 2010-re eső része teljesítésre is került. Elkezdődött egy évfordulónaptár készítése, mely a folyószabályozások előtti korszaktól napjainkig, a vízügyi múltat dolgozza fel. Jelenleg 288 esemény van feltöltve, s szeretnénk a program szükséges módosításai után folytatni azt. Támogattuk az igazgatóság nagyszerű víz világnapi rendezvényét zsűrizéssel, szervezési, helyszíni munkákkal. A Vízgazdálkodási Osztállyal és a Szeghalmi Szakasz mérnökséggel közösen „felfrissítettük” a Peresi bemutatóházat, s egyben egy kellemes napot töltöttünk a holtág mellett. Részt vettünk a Dr. Mosonyi Emil-emlékszoba kialakításában, s a BME-n tartott szoboravatáson. A Városház utca 25. szám alatti TájVízHázban tervezett kiállítás terveinek többszöri véleményezésében, egyeztetésében – majd a pályázat készítésében – közreműködtünk. Az 1980. évi nagy árvízre emlékezve Pálinkás Lajos írta meg tapasztalatait. Besegítettünk a sajtószemle készítésébe. Örömmel vettünk részt a Bodoky-emléktábla avatásán, melyet Gyula város helyezett el az Élővíz-csatorna mellett, az OTP falán, névadónkra emlékezve. Kutatási feladatokat végeztünk a Bodokyakról szóló előadáshoz (Bodoki Károly i-vel, míg a család többi tagja nagy részben y-nal írta a nevét). Megemlékeztünk a Bodoky síroknál és Góg Imre vízügyi történetkutató nyughelyén.

Nagy örömmel vettük a hírt a TájVízHáz pályázat sikeréről és készülünk munkánk folytatására a 2011 évi munkatervünk összeállításával, az eddigiekhez hasonló és új feladatokkal. A 2010. október 27-én megválasztott vezetőség – Takács Lajos, Cserkúti Andrásné, dr. Vasas Ferencné, Kőváriné Szabó Erzsébet és Czakóné Czédli Jolán – már kétszer tartott megbeszélést a választás óta, s elmondhatjuk tagjainkról, hogy lelkesedésben, szakmaszereteten, ötletekben nincs hiány. Hiszünk abban, hogy a vízügy múltjához kötődő feladatokkal a jelenéért és a sikeres jövőjéért is dolgozunk.

Czakóné Czédli Jolán

A Baráti Kör tagjai

Bodoki-emléktábla-avatás

Az emléktábla az OTP falán, Gyulán

Közel 200 évvel ezelőtt hagyta el szülőföldjét Henter Mihály, aki nevét később szülőfaluja után, Bodokira változtatta. A Bodoki család azt a dinasztiát jelenti, akik közül négyen is neves vízépítő mérnökeivé váltak hazájuknak, akiknek tevékenysége méltó módon kapcsolódik a reformkor kiemelkedő mérnökei, Huszár Mátyás, Beszédes József, Vásárhelyi Pál tevékenységéhez.

Az utókor több helyen állított már emléket a Bodokiaknak.

A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum névtábla 1974-ben került fel a hosszúfoki gőzüzemű szivattyútelep épületének falára. A Bodoky utcánévtábla Gyula város képviselő-testületének 1991-ben hozott

döntésével került elhelyezésre, mindemellett Gyulán major, híd, zsilip és szökőkút is viseli a Bodoki nevet.

Biharnagybajom községben, Bodoki Károly halálának 125. évfordulója alkalmából helyezték el emléktáblát 1993-ban a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság.

Az erdélyi szülőföldön, Sepsibodok községben 1997-ben került emléktábla – igazgatóságunk ajándékaként – az általános iskola falára, az alábbi felirattal:

„E községből származnak Bodoki (Henter) Mihály, Károly és Lajos vízmérnökök, akik a Körösök, a Berettyó és a magyarországi Felső-Duna szakasz szabályozását végezték.”

Az iskola ekkor vette fel a Bodoki Henter Károly nevet. 1999-ben Sepsibodok küldöttsége kopjafát helyeztet el a szülőföld nagyrabecsülése jeléül Bodoki Károly sírjánál, a gyulai Református-ótemetőben. Az együttműködés 10. évfordulóján, 2007-ben a sepsibodoki iskola udvarán egy követ helyeztet el az igazgatóság, melyen bronz emléktábla hirdeti Sepsibodok és Gyula összetartozását.

Gyulán mindezidáig nem volt Bodoki emléktábla. Dr. Erdmann Gyula, a városrész (Németváros) képviselőjeként volt a kezdeményezője az emléktábla állításának. Karácsonyt megelőzően, december 21-én dr. Erdmann Gyula és Bak Sándor – ünnepi beszédüket követően – avatták fel azt az emléktáblát, amely méltóképpen és méltó helyen tisztelg a vízépítő Bodoki dinasztia emléke előtt.

Lévai Ildikó

Rekord belvíz – 2010

Minden idők legnagyobb belvizezést jelezhetjük be a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság történetébe, amikor 2010-ről beszélünk.

Az év 365 napjából 331 telt belvízvédekezéssel, esetenként emberfeletti munkával. Megdőlt az eddigi maximális előntés területünkön – 1999 decemberében 58.800 hektár, 2010. karácsonyán (december 26.) 62.640 hektár területet borított belvíz.

Maximálisan 1 nap alatt átemelt vízmennyiség december 6-án

csaknem 8,5 millió m³ volt, az év folyamán pedig közel 470 millió m³ belvizet emeltünk át a főbefogadóba.

December 10-én a működési területen lévő 31 szivattyútelepből egyidejűleg 26 telep üzemelt, 94,69 m³/s összkapacitással.

A szivattyú- és átemelő telepek kapacitásnövelése érdekében 8 helyen volt szükség provizóriumok telepítésére, 27 gépegyeséggel.

A belvízvédekezés napjainkban is tart.

Belvízi előntés Kondoros határában

A Cigányfoki-csatorna

A Dögös-Kákafoki-főcsatorna

A tavaszréti belvíztározó

A Kígyósi belvíztározó

A Kígyósi-főcsatorna kotrása

Fotó: Lehoczky Péter

Légifelvétel – Belvízelöntés

A hidrometeorológiai helyzet alakulása – 2010

A 2010. évet – összességében – az átlagosnál melegebb és szélsőségesen csapadékos időjárás jellemezte.

Október kivételével, minden hónapban az átlagosnál magasabb hőmérséklet volt a jellemző. Kis eltérésekkel az átlagosnak megfelelő hőmérsékletű volt január, május, június, szeptember és december. Lényegesen melegebb volt júliusban és novemberben. A hőmérséklet 2,3 °C-kal, illetve 2,8 °C-kal volt magasabb a sokéves átlagnál. A leghidegebb időszak az évben január végére tehető, ekkor a legkisebb mért hőmérséklet –13 °C volt. Az éves negatív rekord december 19-én alakult ki, Eleden –15 °C-ot mértek. A napi legmagasabb hőmérséklet július és augusztus hónapokat jellemezte 40 °C, vagy ahhoz közeli napi maximum hőmérsékletekkel. A legmagasabb értéket július 17-én mérték Méhkeréken, 42 °C-ot.

Az éves középhőmérséklet 11,7 °C volt, amely összességében 0,8 °C-kal haladta meg a sokéves átlagot, a 2009-es átlagtól 1 fokkal elmaradt.

A havonként lehullott csapadékmennyiségek és a sokéves átlag alakulása az alábbi:

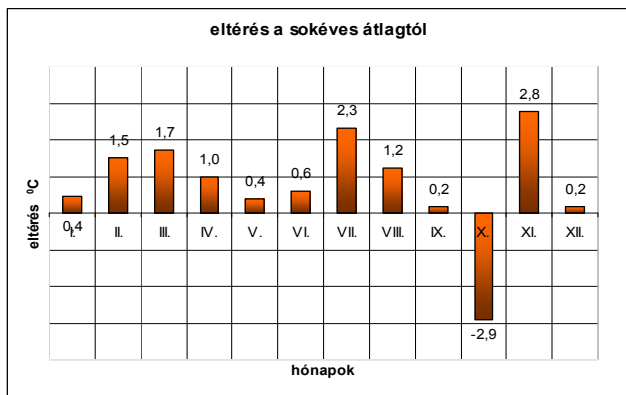
	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Átl.
Sokéves átlag (mm)	29,3	29,8	33,0	45,0	56,7	65,8	52,5	49,4	42,1	48,2	46,8	39,0	537,6
2010-ben (mm)	62,1	51,7	19,2	63,9	143,1	83,0	56,8	86,5	87,7	37,6	69,4	101,3	862,3
Eltérés az átl. (mm)	32,8	21,9	-13,8	18,9	86,4	17,2	4,3	37,1	45,6	-10,6	22,6	62,3	324,7

A csapadékháztartásra egész évben a többlet volt jellemző. A júliusi átlagos csapadékmennyiségű és a márciusi és októberi negatív mérlegű hónapok kivételével, rendre több csapadék hullott az átlagos mennyiségekhez képest. A halmozott csapadékelterés egész évben pozitív értékű volt és szinte végig emelkedő tendenciát mutatott. Az év felénél 163,4 mm-es többletet mutatott a vízháztartás, ami az év végére 324,7 mm-re emelkedett.

A legnagyobb csapadékokat májusban regisztrálták, ekkor területi átlagban az ilyenkor szokásos mennyiség majdnem háromszorosa hullott (143,1 mm), ekkor 106,0–196,1 mm közötti értékeket regisztráltak a mérőállomásokon. A legkevesebb csapadék márciusban (átlagban 19,2 mm) hullott.

A havi középhőmérséklet és a sokéves átlag alakulása az alábbi:

	I. hó	II. hó	III. hó	IV. hó	V. hó	VI. hó	VII. hó	VIII. hó	IX. hó	X. hó	XI. hó	XII. hó	Átlag
sokéves átlag °C	-0,7	0,7	5,4	11,4	17,0	20,5	22,2	21,8	16,2	11,1	5,2	0,0	10,9
2010-ben °C	-0,3	2,2	7,1	12,4	17,4	21,1	24,5	23,0	16,4	8,2	8,0	0,2	11,7
eltérés az átlagtól °C	0,4	1,5	1,7	1,0	0,4	0,6	2,3	1,2	0,2	-2,9	2,8	0,2	0,8

A 20 °C-ot meghaladó napok száma – négy állomás adatai alapján – a következőképpen alakult:

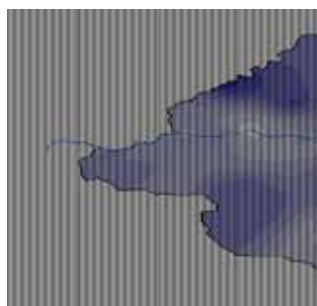
	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Össz.
Sokéves átlag	2	9	22	27	31	29	20	7	-	147
2010-ben	6	10	23	25	30	31	20	3	4	152

A 30 °C-os, vagy afeletti legmagasabb hőmérsékletű ún. „hőségnapok” számát ugyancsak négy állomás adatai alapján mutatjuk be:

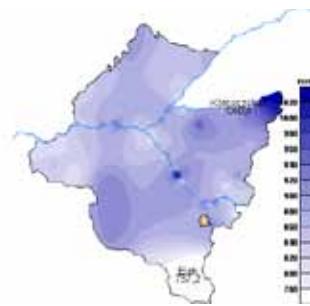
	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Össz.
Sokéves átlag	2	5	14	13	2	36
2010-ben	4	10	20	18	1	53

Talajfagy január 21–február 16-ig volt, átlagban 6–7 cm-es mélységben. A legmélyebb értéket Dévaványán mérték, 21 cm-t. Márciusban csak a 8-ai lehülés okozott csekély mélységű fagyást a talaj felső rétegében. Az év végi téli időszakban, decemberben volt ismét észlelhető a talaj fagyása. Az ingadozó időjárásnak megfelelően, a talajréteg is csak időszakosan volt fagyott állapotban, először 6-án, majd december, ekkor átlagban 5 cm mélységben. Az igazgatóság területén 2010-ben átlagosan 862,3 mm csapadék hullott. Ez az érték 324,7 mm-rel több a sokéves átlagnál.

A területi elosztást tekintve a legcsapadékosabb a Szeghalmi Szakasz mérnökség területe volt (877,1 mm), míg a legkevesebb csapadék (853,1 mm) a Szarvasi Szakasz mérnökség területén hullott. A legnagyobb éves csapadékösszeget (1040,4 mm-t) Körösszakál állomáson mérték.

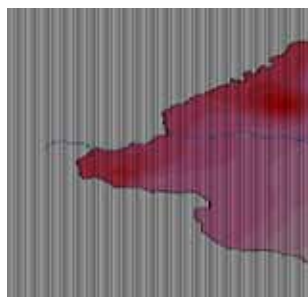
Csapadékösszeg eloszlás a KÖR-KÖVIZIG területén 2010. május hónapban

2010 év csapadékösszege eloszlása a KÖR-KÖVIZIG területén

A csapadék éves alakulását az összefoglaló végén mellékelt diagram is szemlélteti.

A hótakaró 2010-ben már január 3-a után kialakult, néhol 15 cm vastagságban, amely az ingadozó időjárás hatására 5 nap után elolvadt. Január 21-e után képződött újra hórétteg. A bőséges csapadék hatására a hótakaró folyamatosan vastagodott és február közepéig az igazgatóság csaknem teljes területét elborította átlagosan 6–7 cm vastagságban. A maximumot (22 cm-t) 8-án, Dévaványán mérték. Február 16-án már csak foltok formájában volt jelen a hó. Márciusban az igazgatóság területén csekély mennyiségben alakult ki hótakaró, 16-án mértek helyenként 1–3 cm vastagságban. Decemberben a hótakaró kialakulása és olvadása hűen tükrözte az ingadozó hőmérsékletet. 10-e és 20-a között csak szórványosan alakult ki a hórétteg, leginkább az igazgatóság északi

2010. februári maximum hótakaró vastagság

és nyugati területén, majd 27-re már a KÖR-KÖVIZIG teljes területét borította.

Talajvízkútjainkban – a vizsgált kutak adatai alapján – a talajvízszint januárban 11 cm-rel a sokéves átlag alatt tartózkodott, a második hónaptól kezdődően egész évben a sokéves átlag felett mozgott. Májusban még csak 33 cm-rel helyezkedett el magasabban, de a májusi esőzések hatására a hónap végére 91 cm volt a

Folytatás a 10. oldalon ➔

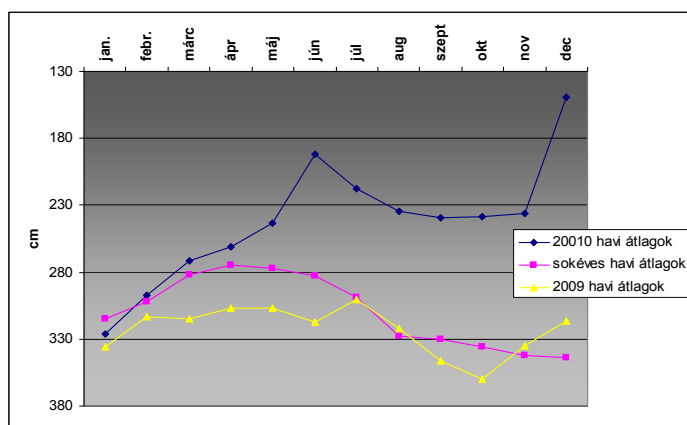
A hidrometeorológiai helyzet alakulása – 2010

► Folytatás a 9. oldalról

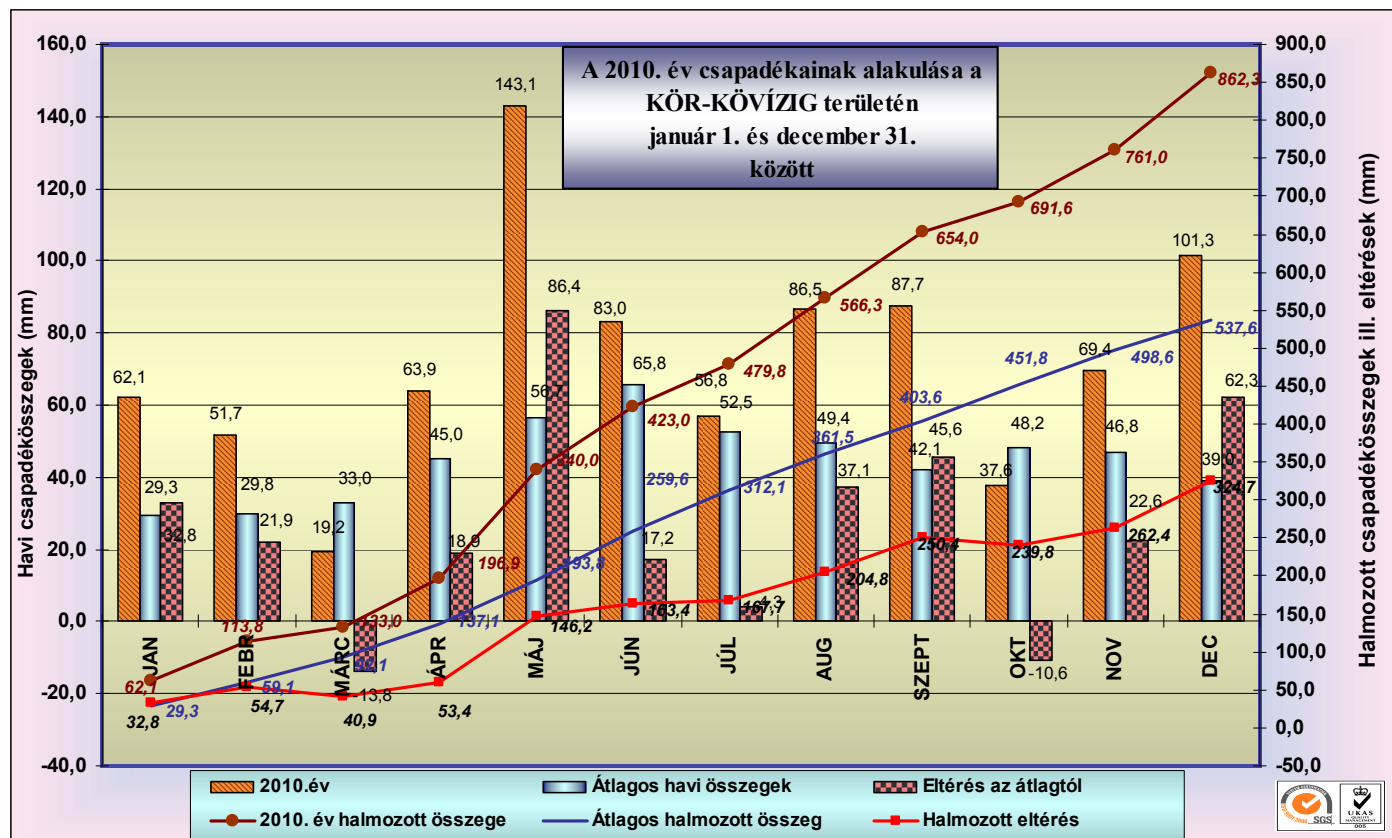
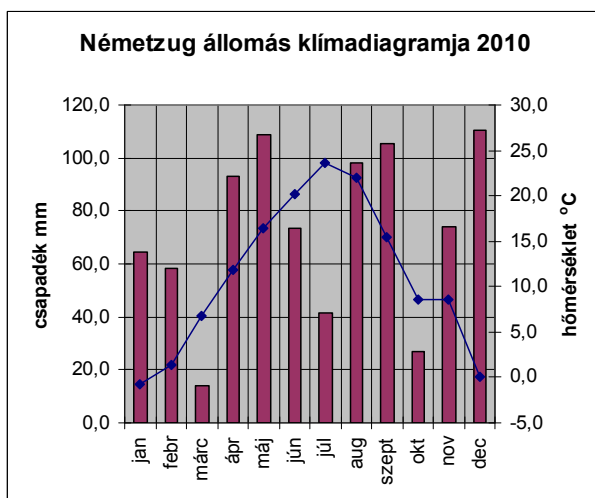
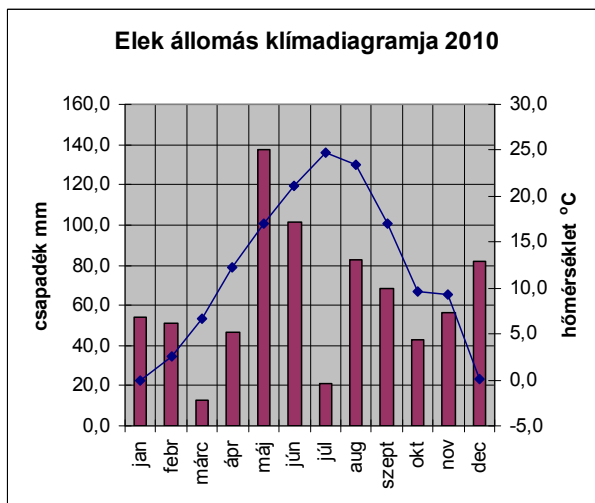
különbség. Az árvíz levonulása után, a nyári időszakot lassú talajvízszint csökkenés kísérte, ősszel stagnálás volt a jellemző. Az év végi, nagy mennyiségű eső és az azt követő belvizes és árvizes helyzet következményeként, december végére közel két méterrel múlta felül a vízállás a sokéves átlagét. A kutankénti legmélyebb átlagos vízállást Doboz-Gerlán mérték (januárban 463 cm), a legmagasabbat pedig Szarvason (decemberben 55 cm).

A terep alatti átlagos talajvízjárás és a sokéves átlag alakulása az alábbi:

	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Éves
Sokéves átlag (cm)	315	302	282	275	277	283	299	328	330	336	342	344	309
2010-ben (cm)	326	297	271	261	244	192	217	235	240	239	236	149	242
Eltérés az átl. (cm)	-11	5	11	14	33	91	82	93	90	97	106	195	67

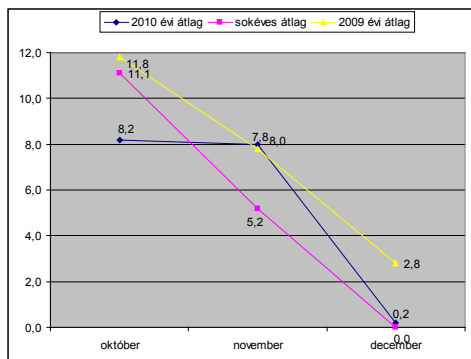
2010 éves átlagos talajvízszintek

HIDROMETEOROLÓGIA

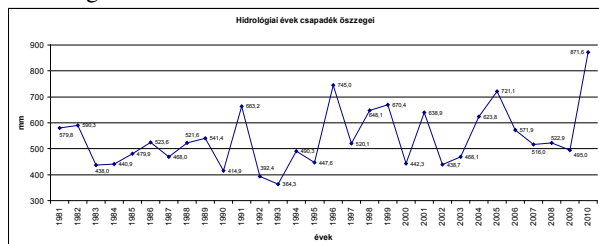
Az időjárás alakulása az előző negyedévben:

Szélsőséges hőmérsékletingadozás és átlag feletti csapadék jellemezte 2010 utolsó negyedévének időjárását. Október elején anticiklonális hatásra – később az éjszakai lehűlések által –, a hónap végén pedig egy erőteljes hidegfront miatt, az átlaghőmérséklet közel 3 fokkal volt a sokéves havi középhőmérséklet alatt. Novemberben magasán átlagon felüli volt a hőmérséklet – részben a délnyugati meleg áramlásnak köszönhetően –, így Méhkeréken 22 °C-os napi maximális hőmérsékletet is mérhettek 16-án. A következő napokban elkezdődött a lehűlés, és a hónap végére téliesre változott az idő. December átlaghőmérséklete megfelel a sokéves átlagénak, csupán 0,2 fokkal magasabb, de a napi minimum és maximum hőmérsékletek erősen ingadoztak. A legalacsonyabb és legmagasabb napi maximumok között 20 °C volt, míg a minimum hőmérsékletek esetében 26 °C különbség volt kimutatható.

Átlag havi középhőmérsékletek °C-ban

Az aktuális hidrológiai esztendő 2009. november 1-én kezdődött. Az időszak alatt lehullott csapadék messze meghaladja a sokéves átlagét (537,6 mm), összességében 334,1 mm többletet mutatott. Az év során a márciusi és az októberi csapadékszegényebb hónap kivételével, rendre mindig csapadéktöbblet volt, novemberben (121,9 mm) és májusban (143,1 mm) majdnem háromszorosa esett az átlagnak. Így alakult ki a hidrológiai esztendő 871,7 mm-es összesített értéke, ami 162%-a a sokéves átlagnak.

Az elmúlt 30 év hidrológiai éveinek csapadékösszegei

A rendkívüli csapadékmennyiség nagyságát jelzi, hogy az elmúlt 30 évben nem volt ilyen kiemelkedő mennyiségű csapadék az igazgatóság működési területén, 700 mm fölötti érték is csak két esetben, 1996-ban és 2005-ben alakult ki.

Az év utolsó három hónapjának csapadékmérlege hasonlóan nagyarányú többletet mutat. Októbert leszámítva, a legutóbbi negyedévben is magasán átlagon felüli volt a csapadék mennyisége, 155%-a az átlagosnak. Decemberben 100 mm-nél több csapadék esett, két és félszerese az átlagosnak.

Az utolsó negyedévben lehullott csapadékmennyiségek és a sokéves átlag alakulása:

Megnevezés	október	november	december	összesen
sokéves átlag (mm)	48,2	46,8	39,0	134,0
2010. évben (mm)	37,6	69,4	101,3	208,3
eltérés az átlagtól (mm)	-10,6	22,6	62,3	74,3

A talajvíztükör az utóbbi negyedévben – a bőséges esőzés miatt – 1 m-rel helyezkedett el magasabban a sokéves átlagénál decemberig. A decemberi rendkívüli helyzet (ár- és belvíz) következtében, a talajvíz a hónap végére átlagosan 87 cm-t emelkedett egy hónap alatt, 197 cm-rel helyezkedik a sokéves átlag fölött, másfél méterre megközelítve a talajfelszínt. A vizsgált időszak végére a talajszinthez legközelebb Szarvason (55 cm) állt a talajvíztükör, legmélyebben Doboz-Gerlán (381 cm).

Jobbágy Zoltán

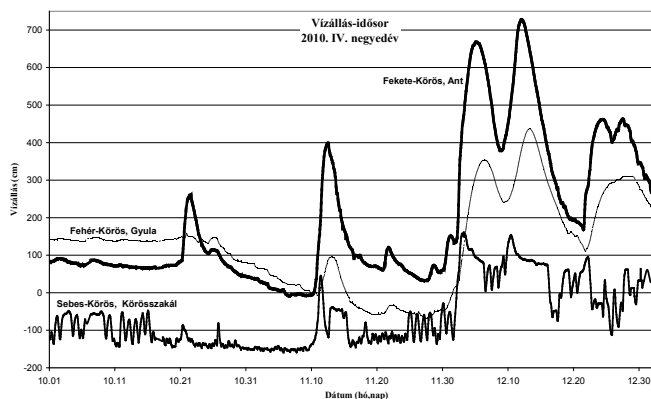
HIDROLÓGIA

2010. IV. negyedév

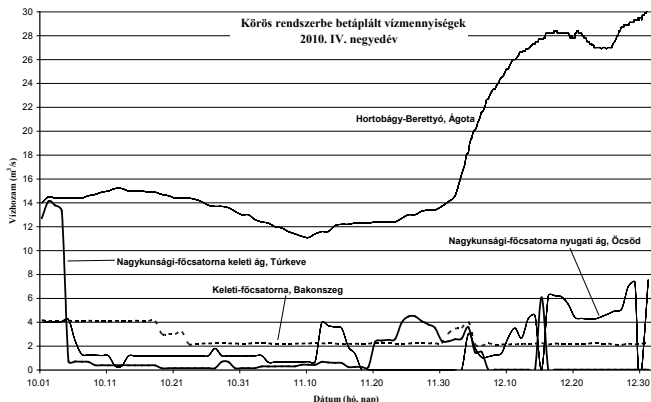
A vízgyűjtőn októberben nem hullott jelentős mennyiségű csapadék. November végére a folyamatos esőzések árhullámokat indítottak el a Körösökön. A hótakaró vastagodása is elkezdődött a magasabb területeken. Decemberben a heves esőzések (Biharfüred, 325,2 mm), és az átlagon felüli hőmérsékletek okozta hóolvadás (hóvastagság Biharfüred, december 19.: 48 cm, december 25.: 0 cm) árhullámok sorozatát indította el.

Duzzasztóink szakaszosan üzemeltek, a Békési duzzasztó október 25-ig, a Gyulai duzzasztó az árhullámok levonulása között szakaszosan, a Békesszentandrás duzzasztó váltakozó felvízzinttel, december 2-ig.

A későn beköszönő, fagypont alatti hőmérséklet hatására rövid ideig tartó jégtakaró alakult ki folyóinkon december 18–23. között. Parti jég, valamint 10–20%-os jégzajlás fordult elő. A jég vastagsága 3–5 cm között váltakozott.

A vízkészlet növelése érdekében folytatódott a tiszai víz betáplálása a Körös-rendszerbe. A betáplálás 4 ágon történt, a Keleti-főcsatornán keresztül Bakonszegnél a Berettyóba, a Hortobágy-Berettyó-főcsatornán keresztül Ágotánál, a Nagykunsági-főcsatorna nyugati ágán Öcsődnél és a keleti ágon, Túrkevénél. A legjelentősebb betáplálás a Hortobágy-Berettyón keresztül történt.

Néhány jellemző állomás vízhozam értéke		október 31-én m³/s	november 30-án m³/s	december 31-én m³/s
Fehér-Körös	Gyula	7,00	15,2	50,4
Fekete-Körös	Sarkad-Malomfok	15,5	26,6	84,4
Kettős-Körös	Békés	22,3	41,5	155
Sebes-Körös	Körösszakál	8,22	47,4	92,8
Sebes-Körös	Körösladány	25,1	63,8	174
Berettyó	Szeghalom	13,7	33,3	82,2
Hármas-Körös	Gyoma	47,4	106	362
Hármas-Körös	Kunszentmárton	70,3	137	437

Kurilla Lajos

Az Élővíz-csatorna, Gyula

F.: KÖR-KÖVIZIG 5700 GYULA, Városház utca 26.

Díj hitelezve
Körzeti Postahivatal
GYULA 1. 5701

NYOMTATVÁNY

KÖRÖS-VIDÉKI
hírlevél

Kiadó: Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. Felelős kiadó: **Bak Sándor** igazgató
Szerkesztőbizottság vezetője: **Galbáts Zoltán** műszaki igazgatóhelyettes főmérnök,
tagjai: **Bátai Jánosné, Lévai Ildikó.** Fotó: **Szilágy Ferenc**
5700 Gyula, Városház utca 26. Tel.: 66/526-400*, Fax: 66/526-407
E-mail: korkovizig@korkovizig.hu, www.korkovizig.hu
Megjelenik háromhavonta 500 példányban. Nyomtatás: Premier-duo, Békéscsaba, tel.: 06-30/9987-941